

בנק ישראל

הממונה על חוק חופש המידע

דוח שנתי - 2011

(מידע שוטף על בנק ישראל)

ירושלים - תמוז התשע"ב - יוני 2012

בנק ישראל

הממונה על חוק חופש המידע

דוח שנתי - 2011

עמוד	תוכן עניינים
2	- מען לפניות הציבור
4	- הנחלת בנק ישראל
5	- תפקידי בנק ישראל:
6	נגיד בנק ישראל
8	הגופים המייעצים לבנק
9	חטיבת המחקר
10	חטיבת השווקים
12	הפיקוח על הבנקים
15	החטיבה למידע ולסטטיסטיקה
17	חטיבת משאבי אנוש ומינהל
19	החטיבה לטכנולוגיית המידע
21	מחלקת המטבע
23	מחלקת חשבות ומערכות תשלומים וסליקה
26	האגף להפצת מידע וקשרים בין-לאומיים
30	- ריכוז נתונים על פניות הציבור לבנק ישראל
31	- תקציב הבנק לשנים 2009 ו-2010
32	- רשימת מאגרי המידע הרשומים על פי חוק הגנת הפרטיות התשמ"א-1981
33	- רשימת פרסומי בנק ישראל

מען לפניות הציבור

בנק ישראל:

קפלן 2, ת"ד 780 ירושלים 91007
נחלת בנימין 69, ת"ד 1604 תל-אביב 61015
יבנה 20, ת"ד 1604 תל-אביב 61015
הממונה על חוק חופש המידע: ד"ר יוסי סעדון
דובר הבנק

טל': 02-6552211 פקס: 02-6528805
טל': 03-5640610 פקס: 03-5603518
טל': 03-5640610 פקס: 03-5661110
טל': 02-6552712 פקס: 02-6669771

אחראים על טיפול בפניות הציבור על פי חוק חופש המידע (לפי חטיבות):

חטיבת המחקר:	ד"ר מישל סטרבצ'ינסקי	טל': 02-6552604 פקס: 02-6669613
חטיבת השווקים:	גבי דינה אלייזה	טל': 02-6552330 פקס: 02-6669330
החטיבה למידע ולסטטיסטיקה:	מר אביאל שפיטלניק	טל': 02-6552504 פקס: 02-6552533
חטיבת הפיקוח על הבנקים:	גבי אירית זמיר	טל': 02-6552476 פקס: 02-6669020
מחלקת המטבע:	מר ליאור ליכטמן	טל': 02-6552899 פקס: 02-6552743
חטיבת משאבי אנוש ומנהל	גבי מיטל הראל	טל': 02-6552926 פקס: 02-6669126
החטיבה לטכנולוגיית המידע	גבי אהובה בן-שלום	טל': 02-6552241 פקס: 02-6669241
מחלקת חשבות ומערכות תשלומים	רו"ח ענת שבת	טל': 02-6552994 פקס: 02-6669194
וסליקה		
הביקורת הפנימית	רו"ח שולה מישלי	טל': 02-6552977 פקס: 02-6552163
המחלקה המשפטית	עו"ד רונן ניסים	טל': 02-6552766 פקס: 02-6520858

היחידות הנותנות שירות לציבור:

היחידה לפניות הציבור בפקוח על הבנקים: טל: 02-6552680 פקס: 02-6669077
דוברות והסברה כלכלית: טל: 02-6552712/3 פקס: 02-6669771
מידע על חשבונות מוגבלים: בטלמסר: באינטרנט:
02-373-1000 <http://www.bankisrael.org.il/publheb/dataheb.htm>
הפיקוח על הבנקים תחום יחסי בנק לקוח מידע והדרכה ללקוחות הבנקים:
http://www.bankisrael.org.il/deptdata/pikuah/publ_inq/pniyot.php
מדור מלוות מדינה המדינה באגף החשבות: טל: 02-6552121 פקס: 02-6669499
מידע על זכאות מלוות חובה ניתן לקבל באתר האינטרנט של בנק ישראל:
<https://app.boi.gov.il/wad/>

רח' בנק ישראל 1
קבלת קהל: ימים א'-ה' בין השעות 09:00-13:00
קופות בנק ישראל: טל: 02-6552847 פקס: 02-6552036
רח' קפלן 2 ירושלים
קבלת קהל: ימים א'-ה' בין השעות 08:00-13:00
מענה קולי בנושא שיערים יציגים: טל: 02-373-2000
מכל מקום בארץ במחיר שיחה מקומית
מרכז מבקרים לימודי: טל: 02-6552828 פקס: 02-6552858
מרכז המבקרים פתוח בימים א-ה, למעט ערבי חגים וחגים, בין השעות 09:00-16:00. הסיורים במרכז אינם כרוכים בתשלום, אך טעונים תיאום מראש. ניתן לתאם ביקור בטלפון או בדוא"ל: mevakrim@boi.org.il.
למידע נוסף: <http://boi.org.il/vcenter/default.html>
אתר בנק ישראל באינטרנט: www.bankisrael.org.il

מקומות בהם ניתן לעיין בהנחיות בנק ישראל פי חוק חופש המידע

ספריית בנק ישראל - קפלן 2, ירושלים טל': 02-6552720

הנהלת בנק ישראל

(נכון ליוני 2012)

חברי הנהלת הבנק

פרופ' סטנלי פישר - נגיד בנק ישראל

דר' קרנית פלוג - משנה לנגיד

חזי כאלו – מנכ"ל

דוד זקן - המפקח על הבנקים

פרופ' נתן זוסמן - מנהל חטיבת המחקר

ד"ר עקיבא אופנבכר – חבר הנהלה, ראש אגף מוניטרי/פיננסי בחטיבת המחקר

אנדרו אביר - מנהל חטיבת השווקים

צחי פרנקוביץ' – מנהל החטיבה למידע ולסטטיסטיקה

דורון פלח – מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע

פנינה קרן – מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל

עירית מנדלסון - מנהלת מחלקת חשבות, מערכות תשלומים וסליקה

עו"ד טידה שמיר - היועצת המשפטית, מנהלת המחלקה המשפטית

מרדכי פיין - ממונה על מחלקת המטבע

רו"ח שולה מישלי - המבקרת הפנימית

מטה הנגיד

אדי אזולאי - ראש המטה לנגיד

ד"ר אוהד בר-אפרת – ראש אגף להפצת מידע ולקשרים בינלאומיים

ד"ר יוסי סעדון - דובר הבנק

אסתי שורץ – מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

תפקידי בנק ישראל

לאחר קום המדינה נדונה במשרד האוצר שאלת הקמתו של בנק מרכזי, שכינויו אז – הבנק הממלכתי. בלחץ המאורעות נדחה הדבר, אך הצורך המיידי לבעיית הנפקת המטבע של המדינה הצעירה זירז את חקיקת "פקודת שטרי בנק, תש"ח-1948". הפקודה הסדירה את הסמכות להנפיק שטרי כסף באמנה בין הממשלה ו"בנק אנגלו-פלשתינה" – לימים "בנק לאומי לישראל".

חוק בנק ישראל התשי"ד-1954 אושר בכנסת ב-24 באוגוסט 1954, ונכנס לתוקפו ב-1 בדצמבר של אותה שנה. עם הקמת בנק ישראל הועברו אליו מחלקת ההוצאה מ"בנק לאומי לישראל" ויחידת המפקח על הבנקים ממשרד האוצר. הפיקוח על מטבע חוץ הועבר לבנק ישראל בשנת 1978.

בשנת 2010 אושר בכנסת חוק בנק ישראל החדש (חוק בנק ישראל, התש"ע 2010), והוא נכנס לתוקפו ב-1 ביוני 2010. על פי החוק החדש, מטרות הבנק הן:

1. לשמור על יציבות מחירים, וזאת כמטרה מרכזית;
2. לתמוך במטרות אחרות של המדיניות הכלכלית של הממשלה, במיוחד צמיחה, תעסוקה וצמצום פערים חברתיים, בתנאי שלדעת הוועדה לא תהיה בכך פגיעה בהשגת יציבות המחירים לאורך זמן; לעניין זה, "יציבות מחירים לאורך זמן" – מצב שבו צופה הוועדה, על בסיס המדיניות המוניטרית שקבעה, ששיעור האינפלציה יהיה בתחום יציבות המחירים... בתוך תקופה שלא תעלה על שנתיים;
3. לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ובעלילותה הסדירה.

החוק החדש מגדיר גם את תפקידי הבנק:

1. לנהל את המדיניות המוניטרית;
2. להחזיק את יתרות מטבע החוץ של המדינה ולנהלן;
3. לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל;
4. לשמש בנקאי של הממשלה;
5. להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק, במטרה להבטיח את יעילותן ויציבותן.
6. להנפיק מטבע, להסדיר את מערכת המזומנים במשק ולכוונה;
7. לקיים את הפיקוח וההסדרה של מערכת הבנקאות על פי סמכויותיו לפי חוקי הבנקאות ולפי כל דין אחר.

בבנק ישראל כיום 698 משרות (מלאות מצטברות, נכון למאי 2012).

נגיד בנק ישראל

חוק בנק ישראל מדגיש את עצמאותו של הבנק. לכן מתמנה הנגיד בידי נשיא המדינה, על פי המלצת הממשלה, לתקופת כהונה של חמש שנים.

הנגיד מופקד על ניהולו של בנק ישראל, ומכהן גם כיושב ראש הוועדה המוניתרית וכחבר במועצה המנהלית.

הנגיד משמש, על פי החוק, גם יועץ לממשלה בעניינים כלכליים, ולפיכך הוא משתתף בישיבות ועדת השרים לענייני כלכלה ובדיוניה הכלכליים החשובים של הממשלה.

הוועדה המוניתרית

הוועדה המוניתרית הוקמה על פי חוק בנק ישראל התש"ע-2010.

הוועדה המוניתרית מונה שישה חברים: פרופ' סטנלי פישר, הנגיד, שמשמש יושב ראש הוועדה; ד"ר קרנית פלוג, המשנה לנגיד; מר בארי טאף, יועץ בכיר לנגיד, ושלושה חברים מקרב הציבור – פרופ' ראובן גרונאו; פרופ' רפי מלניק ופרופ' אלכס צוקרמן. החברים מקרב הציבור מונו לתפקידם ב- 9/10/2011.

תפקידי הוועדה המוניתרית:

1. לקבוע את המדיניות להשגת מטרות הבנק, ובכלל זה את המדיניות המוניתרית;
2. לעקוב אחר ביצועה של המדיניות שנקבעה, לבחון מפעם לפעם, את ההתפתחויות המוניתריות והכלכליות ואת ההתקדמות להשגת יעדי המדיניות, ולדון בנושאים אחרים הקשורים לכך;
3. להחליט על הפעולות לפי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, שעל הבנק לנקוט כדי להשיג את מטרות הבנק; החלטת הוועדה על שיעור הריבית הנקבעת לצורכי המדיניות המוניתרית (להלן - שיעור הריבית) תהיה לתקופה נקובה, ובתום התקופה תחליט הוועדה אם לשנות את שיעור הריבית או להשאירו לתקופה נקובה נוספת.
4. כל תפקיד אחר שהוטל עליה בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, לרבות בעניינים אלה: קבלת פיקדונות ומתן אשראי כאמור בסעיף 36(3) עד (5) לחוק, מתן הוראות בדבר החזקת נכסים נזילים כאמור בסעיף 38, ניהול יתרות מטבע חוץ כאמור בסעיף 40, והתערבות במסחר בשוק מטבע החוץ כאמור בסעיף 53.

המועצה המינהלית

המועצה המינהלית הוקמה על פי חוק בנק ישראל התש"ע-2010.

המועצה המינהלית מונה שבעה חברים: פרופ' סטנלי פישר, הנגיד; גב' קרנית פלוג, המשנה לנגיד; וחמישה חברים מקרב הציבור – מר דן פרופר שמשמש כיושב ראש המועצה המינהלית; מר יצחק אידלמן; מר אורי גלילי; פרופ' נינה זלצמן וגב' מקסין פסברג. החברים מקרב הציבור מונו לתפקידם ב- 9/10/2011.

תפקידי המועצה המינהלית:

1. לפקח על ההתנהלות התקינה והיעילה של הבנק.

2. לדון בתכנית העבודה השנתית של הבנק.
3. לאשר את התקציב השנתי לפעילות המנהלית של הבנק.
4. לאשר את הדוח הכספי השנתי של הבנק.
5. לאשר את תנאי השכר של עובדי הבנק והשינויים שיחולו בהם, לרבות התנאים הנלווים, וכן את מבנה השכר בבנק.
6. למנות לבנק מבקר פנימי, לפי הצעת ועדת הביקורת; המועצה מוסמכת להפסיק את כהונת המבקר הפנימי לפי סעיף 12(א)(3) לחוק הביקורת הפנימית.
7. לדון ולהחליט בהמלצות של ועדת הביקורת.
8. למנות צוות לתיקון ליקויים כמשמעותו בסעיף 21א(ב) לחוק מבקר המדינה; בראש הצוות לתיקון הליקויים יעמוד הנגיד.
9. למנות רואה חשבון מבקר חיצוני לבנק ולסיים את העסקתו.
10. למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליה בחוק.

ועדת הביקורת

ועדת הביקורת הוקמה על פי חוק בנק ישראל התש"ע-2010.

ועדת הביקורת מונה ארבעה חברים: מר אורי גלילי שמשמש כיושב ראש ועדת הביקורת; מר יצחק אידלמן; פרופ' נינה זלצמן וגב' מקסין פסברג.
חברי ועדת הביקורת מונו על ידי המועצה המינהלית מבין חבריה מקרב הציבור ב- 6/11/2011.

תפקידי ועדת הביקורת:

1. להמליץ למועצה, לאחר התייעצות עם הנגיד, על מועמד לתפקיד המבקר הפנימי של הבנק.
2. לדון בתוכנית העבודה השנתית של המבקר הפנימי, ולהמליץ למועצה על התקציב ותקן כוח האדם הנכון לביצועה.
3. לעמוד על ליקויים בניהול הבנק ולהציע למועצה דרכים לתיקונם.

גופים המייעצים לבנק ישראל

לצד הגופים הפועלים בתוך הבנק, מסייעות לפעולות הבנק מספר ועדות ציבוריות בנושאים שונים:

הוועדה לתכנון שטרי כסף, מעות ומטבעות זיכרון ממונה בידי נגיד בנק ישראל, ומייעצת לו בענייני עיצוב השטרות והמטבעות. חבריה הם מומחים מתחומי המשפט, הארכיאולוגיה, הנומיסמטיקה, העיצוב, האדריכלות, ההיסטוריה, העיתונות ועוד.

ועדה מייעצת לענייני בנקאות ממונה ע"י נגיד בנק ישראל ע"מ לייעץ לו ולמפקח על הבנקים בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות. הועדה מורכבת מחברים שהנגיד ממנה, ובדרך-כלל בין חבריה נציגי התאגידים הבנקאיים. בועדה חברים נציג של משרד האוצר, ולענין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) - נציג לקוחות שממנה שר האוצר. דיוניה של הוועדה או של ועדת משנה שלה הם סודיים.

ועדת רשיונות משמשת כוועדה מייעצת לענייני רישוי בנקאי ומונה חמישה חברים, מבין חברי הועדה המייעצת לענייני בנקאות שאותם ממנה הנגיד, ושאינם נציגי התאגידים הבנקאיים. הנגיד רשאי, לפי שיקול דעתו, ולאחר התייעצות בועדת רשיונות לתת לחברה שהתאגדה בישראל, רשיון בנק ולתאגיד חוץ הרשום בישראל, שהוא בנק במדינת חוץ – רשיון בנק חוץ.

חטיבת המחקר

תפקידי חטיבת המחקר בשנים 2011 ו-2012

במסגרת המטלות השוטפות, עוסקת המחלקה בעיקר בתחומים האלה:

- תפקידה המרכזי של חטיבת המחקר בבנק הוא סיוע לנגיד בעיצוב המדיניות המוניטרית ובמילוי תפקידו כיועץ הכלכלי לממשלה. מחקריהם של כלכלני המחלקה עוסקים בקשת רחבה של תחומים: מדיניות מוניטרית, שוק ההון, יציבות פיננסית, מאזן התשלומים, המחירים, ענפי המשק, שוק העבודה, עוני ומדיניות חברתית, תקציב הממשלה, מדיניות הכלכלית ועוד. בתכנית העבודה קיבלו היציבות הפיננסית ותחום החינוך מיקום גבוה בסדר העדיפויות.
- הניתוחים השוטפים והמחקר הכלכלי מתנהלים בשלושה אפיקים עיקריים:

מעקב אחר ההתפתחויות השוטפות במשק וניתוחן - תוצאות מעקב זה מתפרסמות, בעיקר בדוחות השנתיים של בנק ישראל, המוגשים לממשלה ולכנסת על פי חוק בנק ישראל, וכן בסקירה השוטפת של ההתפתחויות הכלכליות (שלוש פעמים בשנה) ובדוח המוניטארי החצי שנתי (לשעבר דו"ח האינפלציה). ברביע הראשון של 2011 פורסם בפעם האחרונה סקר החברות הרבעוני, שהתבסס על שאלות למפעלי תעשייה וחברות מענפי משק אחרים; הסקר הוחלף בסקר המגמות של הלמ"ס, המתפרסם מדי חודש. כחלק מהמאמץ לקלוט את המידע מסקר המגמות נבנה מדד אקלים ("climate index") המסכם את התשובות של סקר המגמות שמתייחסות לעבר, להווה ולשלושת החודשים הבאים. אחת לחודש מפרסמת החטיבה את המדד המשולב למצב המשק שמטרתו לעקוב אחר הפעילות הריאלית.

הצעות למדיניות כלכלית - כלכלני החטיבה נוטלים חלק בגיבוש המדיניות הכלכלית ובהכנת תחזיות לטווח הביניים וניתוח רב-שנתי של תקציב הממשלה – המתפרסמים בדוחות השוטפים ובדו"ח בנק ישראל. כמו-כן מתפרסמת תחזית החטיבה בדו"חות של ה-OECD. ביחס לנושאים שעמדו על סדר היום הציבורי ב-2011 קיבלו הנושאים שקשורים למחאה החברתית התייחסות מיוחדת במסגרת דו"ח בנק ישראל. ב-2011 השתתפה החטיבה בפרויקט של הפקת לקחים מהמשבר הפיננסי, תוך ארגון כנס בינלאומי ופרסום ספר על הנושא. נוסף על כך, משתתפים חברי החטיבה בוועדות ציבוריות. דוגמאות לכך מהשנים האחרונות הן סיוע לוועדת טרכטנברג, הועדה לעידוד התחרותיות (ועדת הריכוזיות), ועדת ששינסקי בנושא בתגליות הגז, ועדה לאיתנות הפיננסית של הביטוח הלאומי, ועדה לקביעת גיל הפרישה של נשים והוועדה ליצירת קרן עושר לאומי בעקבות תגליות הגז. כלכלני החטיבה משתתפים גם מדי שנה בפורומים כלכליים כגון הצוות המקרו-כלכלי של כנס קיסריה או הפורומים במסגרת ה-OECD. ב-2011 חטיבת המחקר מילאה תפקיד חשוב בסיוע לכלכלני ה-OECD בהכנת הדו"ח הכלכלי שפורסם על ידם. כן בוחנים כלכלני החטיבה הצעות מדיניות של גופים אחרים במשק, לשם קביעת עמדתו של בנק ישראל לגבי הצעות אלו.

מחקר בסיסי - כלכלני החטיבה חוקרים סוגיות שונות על כלכלת ישראל. מחקרים אלו מתפרסמים באופן שוטף בסדרה "מאמרים לדיון", בכתב העת "סקר בנק ישראל" ובכתב עת בינלאומי, ה-Israeli Economic Review. חלק מהעבודות מפורסמות בכתבי עת נוספים בארץ, כגון הרבעון לכלכלה, ובכתבי עת בחו"ל. כמו-כן מארגנת החטיבה כנסים מקצועיים.

חטיבת השוקים

תפקידי חטיבת השוקים הם:

א. יישום המדיניות המוניטארית של הבנק ומדיניות שער החליפין

המדיניות המוניטארית שקובע בנק ישראל מיושמת על ידי **חטיבת השוקים** באמצעות מגוון של כלים מוניטאריים - מכרזים מוניטאריים מול התאגידים הבנקאיים (הלוואות או פיקדונות לפי הצורך), חלון אשראי וחלון פיקדונות, מכרזי מק"ם ומכרזי ריפו - וכן באמצעות פעילות בעת הצורך במסחר במק"ם ובאג"ח בבורסה לניירות ערך:

מכרזי פיקדונות ו/או הלוואות ל/מהבנקים - אלה משמשים כלי מדיניות עיקרי, בזכות הדיוק והמהירות המאפיינים את השפעתם. באמצעותם יכול בנק ישראל לספק את הביקוש לבסיס הכסף וכך ליישם את הריבית שקבע. המכרזים המוניטאריים המוצעים לבנקים הם לתקופות קצובות של יום, שבוע וחודש. כנגד הלוואות מוניטאריות מעמידים הבנקים ביטחונות לרבות אג"ח ממשלתיות ומק"ם.

בנוסף, בנק ישראל מעמיד לרשות התאגידים הבנקאיים **חלון להלוואות מוניטאריות (כנגד ביטחונות) ולפיקדונות מוניטאריים** בפרט של 0.5 אחוז מעל/מתחת לריבית בנק ישראל, בהתאמה. הלוואות ופיקדונות אלו הם ליום אחד ונפרעים אוטומטית ביום העסקים הבא.

מילוה קצר מועד (מק"ם) - זהו נייר ערך שבנק ישראל מנפיק לתקופות קצרות (עד שנה) כדי להשפיע על בסיס הכסף ועל הריבית בשוק הכספים. מבחינת ההשפעה על בסיס הכסף מכשיר זה דומה למכרזי הפיקדונות לבנקים, אולם כיוון שהוא מונפק לציבור הרחב, ותשואתו נקבעת על פי המסחר בבורסה, היא מבטאת את ציפיות הציבור לאינפלציה בעתיד ולשינויים במדיניות המוניטארית. מידע זה מהשווקים מסייע לבנק ישראל בתכנון צעדיו המוניטאריים.

ריפו - החל מ-17.10.07 ועד ספטמבר 2009 בנק ישראל ביצע עסקאות מסוג "ריפו" בשוק ההון באמצעות מכרז. במסגרת זו רכש הבנק אג"ח ממשלתיות ומק"ם מגופים מוסדיים ותאגידים בנקאיים ומכר אותם בחזרה כעבור שבוע במחיר שנקבע מראש. הריפו הוא אחד המכשירים הפיננסיים החשובים ביותר בשווקים הבין-לאומיים, ומספר העסקאות הנקשרות באמצעותו בשווקים המפותחים גדל בהתמדה. עסקאות מסוג "ריפו" הן אחד הכלים החשובים לניהול מדיניות הריבית על ידי בנקים מרכזיים במדינות רבות. מכרזי הריפו של בנק ישראל הופסקו על רקע השקת מסלוקה מרכזית בבורסה לביצוע עסקאות ריפו וכן על רקע עודפי הנזילות הגדולים שהצטברו במערכת.

פעילות בשוק הפתוח - ב-16/02/09 הודיע בנק ישראל כי יפעיל כלי נוסף לצורך ביצוע המדיניות המוניטארית - רכישת איגרות חוב ממשלתיות מסוגים שונים ולתקופות שונות לפדיון בשוק המשני. בחודש מארס הודיע הבנק כי היקף הרכישות יעמוד על 200 מיליוני ש"ח במוצע ליום עד לרכישה מצטברת של 15-20 מיליארדי ש"ח. מטרת פעילות זו הייתה הקלת תנאי האשראי במשק. בנק ישראל מעריך כי פעילות זו הגבירה את האפקטיביות של המדיניות המוניטארית ואת עמידותו של המשק הישראלי בפני ההשלכות השליליות של המשבר הכלכלי העולמי. לאחר שבנק ישראל השלים רכישות אג"ח ממשלתיות בסכום של 18 מיליארדי ש"ח, בהתאם לתוכנית, הודיע הבנק כי תוכנית הרכישות הסתיימה.

במסגרת הפעילות בשוק ההון המקומי החטיבה מבצעת תפקיד של "בנק מרכזי" של הנפקת המק"מ, וכמו כן מנהלת מלוות חברות ביטוח.

ביצוע מדיניות שער החליפין

המסחר במטבע חוץ מתנהל בין הבנקים לבין הלקוחות ובין הבנקים לבין עצמם. בכל יום עסקים במטבע חוץ מפרסם בנק ישראל את שערי החליפין היציגים של השקל מול מטבעות זרים. שערים יציגים אלה מבוססים על השערים השוררים בשוק בעת קביעתם. ראוי לציין כי השער היציג שמפרסם בנק ישראל הוא אינדיקטור לשער החליפין השורר במשק אך אין לו מעמד מחייב על פי דין לפיכך רשאים צדדים בעסקאות הצמודות למטבע חוץ לבצען בכל שער חליפין המוסכם ביניהם. החל מאוגוסט 2009, הודיע בנק ישראל כי יפעל בשוק המט"ח במקרה של תנודות חריגות בשער החליפין אשר אינן תואמות את התנאים הכלכליים הבסיסיים או כאשר שוק המט"ח לא יתפקד כראוי.

ב. ניהול יתרות המט"ח של מדינת ישראל

יתרות מטבע החוץ נחוצות כדי לספק נזילות במט"ח בעת הצורך, בין היתר כדי לממן את פירעון החוב, והוצאות חריגות של הממשלה על יבוא בשעת חירום, לאספקת נזילות בעטיו של משבר פיננסי, או למכירת מטבע חוץ בעת הצורך, במסגרת ניהול המדיניות המוניטרית. לרמה נאותה של היתרות נודעת חשיבות גם מבחינת מעמדו הבינלאומי של המשק. בניהול היתרות נוקט בנק ישראל, בדומה לבנקים מרכזיים אחרים, גישה זהירה, המכוונת לשלושה יעדים: שמירה על רמת נזילות גבוהה; מזעור הסיכונים הפיננסיים וסיכונים אשראי לסוגיהם; שמירה על כוח הקנייה של יתרות מטבע החוץ והשגת תשואה נאותה על ההשקעות. לפיכך מושקעות היתרות בעיקר בנכסים סחירים בעלי אופק השקעה ממוצע קצר יחסית ובעלי סיכון אשראי נמוך, והכל בכפוף לחוק בנק ישראל. ההרכב המטבעי של היתרות ורמתן הרצויה נקבעים בהתאם לכללי מדיניות שנגזרים מתפקידיהן של היתרות.

לנוכח צורכי המשק, על רקע הצמיחה המהירה בתוצר בשנים האחרונות והשתלבותו ההולכת וגדלה בכלכלה העולמית ובמערכת הפיננסית הגלובאלית החל בנק ישראל ב-24/03/08 בהפעלת תכנית להגדלת רמת יתרות המט"ח באמצעות רכישות של מטבע חוץ במהלך המסחר. התנאים ששררו אפשרו לבנק ישראל להגדיל את יתרות המט"ח באופן שקול ועקבי עם יעדי מדיניות הריבית של בנק ישראל, וזאת תוך חיזוק היציבות והחוסן של המערכת הפיננסית והמשק. רכישות מטבע החוץ ע"י בנק ישראל בוצעו בצורה שמונעת השלכות לא רצויות על התפתחות שער החליפין של השקל וממזערות הפרעות אפשריות במנגנון השוק. בהמשך, רכש בנק ישראל דולרים כדי להגן על שער החליפין במקרים בהם השוק אינו יתפקד כראוי, או במקרים של תנודות חריגות בו, שלא תאמו את התנאים הכלכליים הבסיסיים במשק. בשנת 2011 עלו יתרות מטבע החוץ של ישראל במונחי דולרים ב-4 מיליארדי דולרים – מ-70.9 מיליארדי דולרים בסוף שנת 2010 ל-74.9 מיליארדים בסוף 2011. ב-2011 המשיך הבנק לרכוש דולרים, אך בהיקף נמוך יותר בהשוואה לשנים הקודמות. מרביתן של רכישות אלו התבצעו במחצית הראשונה של השנה, ומאז אוגוסט 2011, לאחר ששער החליפין עבר לסביבה שאינה סוטה מן התנאים הבסיסיים של המשק, לא התערב בנק ישראל בשוק מטבע החוץ.

ג. מעקב אחר התפקוד התקין של שוק המט"ח ושוק האג"ח

חטיבת השווקים מנטרת את שוק המט"ח, שוק האג"ח ושוק ני"ע המקומיים באמצעות איסוף וניתוח מידע מהמסחר בשווקים אלו, כולל מידע רציף, ובניית מדדים לתקינות השווקים.

בנוסף מספקת החטיבה שירותים במט"ח לבנקים המסחריים כגון ניהול חשבונות.

הפיקוח על הבנקים

תפקידו העיקרי של הפיקוח על הבנקים הוא שמירה על יציבותה וחוסנה של המערכת הבנקאית. במסגרת זו הוא חותר לחיזוק מסגרת ניהול הסיכונים וההון בבנקים. נוסף על כך אחראי הפיקוח על שמירת ההוגנות ביחסים שבין הבנקים ללקוחותיהם ועל קידום התחרות והיעילות במערכת הבנקאית.

הפעולות העיקריות של הפיקוח על הבנקים בשנת 2011

א. פעולות מעקב שוטף תוך יישום הליך סקירה פיקוחי

במסגרת תהליכי העבודה השוטפים שמקיים הפיקוח על הבנקים לחיזוק הלימות ההון ושיפור ניהול הסיכונים והממשל התאגידי במערכת הבנקאית, המשיך הפיקוח ביישום הליך סקירה פיקוחי מקיף, שכלל ניתוח של דוחות ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) שהוגשו על ידי הבנקים במאי 2011. כחלק מהליך זה נקבעה עמדת הפיקוח על הבנקים בהתייחס להלימות ההון וליעדי ההון שהתאגידים הבנקאיים הציבו לעצמם, לחולשות העיקריות בתחומי הממשל התאגידי וניהול הסיכונים ואתגרים עיקריים הטעונים תשומת לב ניהולית בהסתכלות לעתיד.

במסגרת הליכי המעקב השוטפים המשיך הפיקוח על הבנקים בצעדים לבחינה של איכות הממשל התאגידי בתאגידים הבנקאיים ונקט בצעדים בהתאם לממצאיו והערכותיו.

ב. הגברת הפיקוח והמעקב אחר ההתפתחויות בסביבה הגלובלית

לנוכח ההתפתחויות בשווקים הגלובליים, ובכללן משבר החובות במדינות אירופה, ניהל הפיקוח על הבנקים מעקב הדוק אחר פעילות מערכת הבנקאות הישראלית. במסגרת זו הוא קיים קשר שוטף עם הנהלות התאגידים הבנקאיים, קיבל נתונים ודיווחים על מצב החשיפות בפועל ובחן צעדים שהתאגידים הבנקאיים נקטו בפועל.

על רקע גידול הסיכונים וההתפתחויות בשוקי חו"ל, וכחלק מלקחי המשבר הוקמה מסגרת עבודה משותפת לחטיבות השונות בבנק ישראל במטרה לקדם מדיניות מקרו-יציבותית (macro-prudential). במסגרת זו, צוות מקרו-יציבותי, המורכב מנציגי הפיקוח על הבנקים, חטיבת המחקר וחטיבת השווקים, מנהל דיונים משותפים על האיומים וערוצי הדבקה אפשריים במערכת הפיננסית. העבודות והמסקנות של הצוות הבין-חטיבתי נדונות במסגרות שונות בבנק ישראל.

ג. הגברת הפיקוח והמעקב אחר סיכונים בסביבה המקומית

האשראי לדיר – במהלך השנה ערך הפיקוח על הבנקים ביקורות מקיפות בבנקים העוסקים במתן משכנתאות. כמו כן, הרחיב הפיקוח את דרישות המידע המדווח לו על הלוואות לדיר, וכן, דרש הרחבה של הגילוי על הלוואות לדיר בדוחות הכספיים המפורסמים לציבור. במאי 2011, לנוכח השיעורים הגבוהים בביצועי ההלוואות לדיר בריבית משתנה והסיכון הגלום בעלייה אפשרית של שיעור הריבית, הגביל המפקח על הבנקים את חלק ההלוואה בריבית משתנה עולה לשליש מסך ההלוואה.

האשראי ללווים גדולים במשק – במהלך שנת 2011 החמיר הפיקוח על הבנקים את המגבלות החלות על החבות של לווה וקבוצת לווים. כמו כן, בחן הפיקוח על הבנקים בקפידה את תיקי האשראי של הלווים הגדולים במשק, דרש גילוי נוסף בדוחות הכספיים לציבור, ונקט בצעדים במקום שבו אלה נדרשו.

קידום מוכנות המערכת להמשכיות עסקית - בדצמבר 2011 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "ניהול המשכיות עסקית". במהלך השנה השתתף הפיקוח על הבנקים בתרגיל לאומי, "נקודת מפנה 5", במיתווה של תרחיש מלחמה כוללת, כאשר לראשונה צורפה לתרגיל גם המערכת הבנקאית. במהלך 2011, בעקבות ההסלמה באזור הדרום, עקב הפיקוח על הבנקים בדריכות אחר האירועים והתאים את הנחיותיו לבנקים להנחיות היומיות שנתן פיקוד העורף.

אשראי לענף הבינוי נדל"ן – כחלק מהפיקוח והמעקב אחר סיכונים בסביבה המקומית, נבחנו חשיפות של הבנקים לענף הבינוי והנדל"ן. במסגרת הליך זה גובשה הערכת סיכון לגבי הפעילות שנבחנה, ונדרשו צעדי תיקון, לרבות חיזוק הממשל התאגידי, ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיים.

ד. חיזוק שיטות הניתוח של הפיקוח על הבנקים

במהלך שנת 2011 שם הפיקוח על הבנקים דגש בפיתוח וחיזוק של שיטות לניתוח ואמידה של הסיכונים ברמת התאגיד הבנקאי והמערכת הבנקאית. במסגרת זו הורחב השימוש במגוון מאגרי מידע, וחוזקו המתודולוגיות לבחינת מוקדי סיכון וביצוע מבחני קיצון.

ה. המשך החתירה ליישום תקנים בין-לאומיים לניהול הסיכונים, ההון והממשל התאגידי

על בסיס סקר שנועד לזהות פערי רגולציה בין הוראות המפקח לבין המלצות ועדת באזל, הוחלט למקד את ההסדרה הבנקאית בשנת 2011 במספר נושאים מרכזיים: פונקציית ביקורת פנימית, ניהול סיכון האשראי, ניהול סיכונים, ניהול הסיכון התפעולי וניהול המשכיות עסקית. בכל הנושאים הופצו טיוטות לבנקים, נערכו דיונים רבים, ובמרביתם הופצה הוראה סופית. בחודש אוקטובר 2011 הוקמו צוותי עבודה לגיבוש המלצות לגבי דרך האימוץ של הוראות באזל III בישראל. כחלק מההיערכות לאימוץ מסגרת זו, במארכ 2012 פורסמה הנחייה בדבר הון הליבה המזערי הנדרש מהתאגידים הבנקאיים.

ו. קידום תיקוני חקיקה בתחומי הבנקאות

לאחר בחינה נוספת של המסגרת החוקית לעניין בנק בלא גרעין שליטה, יזם הפיקוח על הבנקים, במהלך 2010, בתיאום עם גורמים רגולטורים נוספים, הצעה לתיקון חוקי הבנקאות. תהליך החקיקה שנמשך בשנת 2011 הושלם במארכ 2012.

ז. ביקורת ה-FSAP בישראל

בחודש נובמבר 2011 נערכה בישראל ביקורת FSAP (Financial Stability Assessment Program) על ידי קרן המטבע הבינלאומית. ה-FSAP הוא הליך בדיקה מקיף של יציבות המערכת הפיננסית ושל איכות הפיקוח וההסדרה על פעילותה. הליך הבדיקה הקיף את כל הגורמים העוסקים בפיקוח ובהסדרה של השירותים הפיננסיים בישראל ובכלל זה, בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, משרד האוצר ואגף שוק ההון, ביטוח וחסכון, רשות ניירות ערך, והבורסה לניירות ערך. הליך זה דרש הקצאת משאבים רבים לצורך מילוי שאלונים, העברת מסמכים ומתן מענה לשאלות שהופנו על ידי חברי המשלחת. הדוחות הסופיים של הליך ה-FSAP פורסמו לציבור ביום 2.4.2012.

ח. מעורבות בוועדות בין משרדיות בתחומי הריכוזיות והתחרותיות

ועדת הריכוזיות - לנוכח התפתחותן של קבוצות עסקיות בישראל מינו ראש הממשלה, שר האוצר ונגיד בנק ישראל באוקטובר 2010 ועדה לבחינת התחרותיות הענפית והמשקית ("הוועדה להגברת התחרותיות במשק"), וזאת כדי להפוך את המשק למשוכלל ולתחרותי יותר. המפקח על הבנקים היה חבר פעיל בוועדה. בפברואר 2012 הגישה הוועדה את המלצותיה.

צוות עבודה בין-משרדי, בראשות המפקח על הבנקים, לקידום התחרותיות בענף הבנקאות – בחודש דצמבר 2011 מינו נגיד בנק ישראל ושר האוצר צוות עבודה בין משרדי אשר התבקש להמליץ על מהלכים שונים להגברת התחרותיות בענף הבנקאות – במגזר משקי הבית ובמגזר העסקים הקטנים. בראשות הצוות עומד המפקח על הבנקים, ועם חבריו נמנים נציגי בנק ישראל, משרד האוצר, משרד המשפטים, המועצה הלאומית לכלכלה והרשות להגבלים עסקיים.

ט. חיזוק שיתוף הפעולה עם רגולטורים בארץ ובחו"ל

הפיקוח על הבנקים מנהל קשרים בין מפקחים במטרה להחליף מידע פיקוחי, כמתחייב מההתפתחויות במערכות הפיננסיות ומהתקנים הבין-לאומיים שעוצבו על ידי ועדת באזל. כמו כן, נציגי הפיקוח משתתפים בקבוצות עבודה של ה-FSB (Financial Stability Board) וה-OECD. בחודש אוגוסט 2011 נחתם הסכם הבנה (MoU) בין הפיקוח על הבנקים בישראל לבין הגופים המפקחים בארה"ב

י. פעולות לחיזוק התחרותיות וההוגנות במערכת הבנקאית

חקיקה, הסדרה ואכיפה - בשנת 2011 פעל הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין וקידום הליכי חקיקה בתחום בנק-לקוח, למען הגברת ההוגנות, עידוד התחרות וחיזוק מעמדו של הלקוח בפני הבנק. כמו כן, בוצעו בדיקות ציות וביקורות בתאגידים הבנקאיים, כדי לאכוף את ההסדרה הקיימת בתחום הצרכני.

מידע והסברה - באוגוסט 2011 הושקה תכנית הסברה בשם "לוקחים אחריות על הכסף שלנו – להבין בכסף עושה אותך גדול", אשר נועדה לחזק את הידע הפיננסי בקרב בני הנוער ולהקנות להם כלים להתנהלות כלכלית נבונה.

טיפול בפניות הציבור - בשנת 2011 טופלו בפיקוח על הבנקים 5,889 פניות ותלונות של לקוחות הבנקים והחברות לכרטיסי אשראי (לא כולל פניות למוקד הטלפוני, שמספרן נאמד בכ-17,000 לשנה). 92% מהפניות והתלונות שהוגשו ושנסגרו בשנת 2011 טופלו בתוך שישה חודשים, לעומת 85% בשנת 2010. פניות ציבור שעניינן שאלות ובקשות למידע נענו סמוך לקבלתן. בעקבות התערבות הפיקוח על הבנקים, שילמו התאגידים הבנקאיים לקוחותיהם סך כולל של כ-7.21 מיליון ₪ (כ-1.74 מיליון ₪ במסגרת תלונות פרטניות, וכ-5.47 מיליון ₪ במסגרת טיפול מערכתי, כולל עריכת ביקורת).

עמלות בנקאיות – בשנת 2011 המשיך הפיקוח על הבנקים ביישום סמכויותיו על פי החוק, והוסיף לקדם את השקיפות במחירי השירותים הבנקאיים, באמצעות הפעולות העיקריות הבאות: איסוף נתונים על גבייה בפועל של עמלות בגין שירותים בנקאיים נפוצים למשקי הבית, ניתוח הנתונים ופרסום מגמות עיקריות באמצעות דיווח לכנסת ופרסום הודעות לעיתונות.

טיפול בפניות וערעורים על הגבלת חשבון והגבלת לקוח - במהלך שנת 2011 טופלו כ-3,000 פניות שהגיעו בכתב וביותר מ-1,000 פניות שהתקבלו באמצעות המייל. כמו כן ניתן מענה טלפוני ל-18,529 פניות שהתקבלו באמצעות המוקד הטלפוני. בנוסף, נמשך המעקב השוטף של הפיקוח על הבנקים אחר ביצוע החלטות בתי המשפט ופסיקותיהם על ידי התאגידים הבנקאיים.

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה

א. ייעוד החטיבה ותפקידיה

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה, שהוקמה בתחילת 2008 במסגרת השינוי הארגוני של הבנק, שואפת להיות מקור מידע מוביל על המשק הישראלי, ובפרט על הפעילות הפיננסית והמגזר הפיננסי. היעד העיקרי של החטיבה הוא לספק להנהלת בנק ישראל ולחטיבות הליבה של הבנק נתונים ומידע על הפעילות הכלכלית במשק באיכות, בזמן ובהיקף הנדרשים לצורך ניהול המדיניות, השגת מטרותיו של הבנק ומילוי תפקידיו. היעד המשני של החטיבה הוא העמדת נתונים ומידע שבידי החטיבה לשימושם של גופים שונים בארץ ובחו"ל (בכפפות למגבלות של סודיות ואבטחת מידע), לשם הגברת השקיפות והיעילות הכלכלית במשק.

ב. הנתונים והמידע המנוהלים בחטיבה

לשם מילוי ייעודה וביצוע תפקידיה, מנהלת החטיבה נתונים ומידע מגוונים על הפעילות הכלכלית במשק בתחומים שונים, ביניהם:

- המערכת הפיננסית והמוניטרית בישראל, לרבות: ריביות ותשואות על מכשירים פיננסיים שונים, הפעילות בשוק מטבע החוץ (העסקאות, נפחי מסחר, המגזרים, המחירים, שער החליפין האפקטיבי, המרווחים, הסיכונים), הפעילות בשוק ני"ע (מחירים היסטוריים, היקפי ההנפקה של ההון והחוב, מחזורי המסחר, החזקות תושבי חוץ ותושבי ישראל בנכסים ועוד), שוק הכספים, שוק האשראי, אינדיקטורים ליציבות הפיננסית, הפעילות של הבנקים, המשקיעים המוסדיים ומתווכים פיננסיים אחרים, תיק הנכסים הפיננסיים של הציבור.
- הפעילות הריאלית במשק, לרבות: התוצר, שימושו וענפי המשק, פעילות הסקטור העסקי והחברות הציבוריות, מחירי הסחורות והשירותים, שוק העבודה.
- פעילות הממשלה, לרבות: הכנסות הממשלה והוצאותיה, ההכנסות ממסים, הגירעון והחוב.
- פעילות המשק מול חוץ לארץ, לרבות: מאזן התשלומים, הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חוץ לארץ (IIP) והחוב החיצוני.

החטיבה אוספת ומרכזת נתונים ומידע אלה ממקורות שונים, ביניהם: דיווחי הבנקים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, הבורסה לני"ע, הרשות לני"ע, גורמים ורשויות נוספות וכן מידע הנמסר במישרין על ידי גופים עסקיים ואחרים במשק. סמכויות בנק ישראל בתחום איסוף הנתונים הסטטיסטיים נגזרות ממטרותיו ותפקידיו של הבנק, והן מוגדרות בשני דברי חקיקה עיקריים: חוק בנק ישראל, התשי"ע-2010, ופקודת הבנקאות, 1941. בנוסף, החטיבה מקימה ומתחזקת מערכות מידע, מפתחת ומיישמת שיטות לעיבוד והצגה של נתונים ומידע, ומפצה בתוך הבנק ומחוצה לו נתונים, מידע ודוחות בערוצים שונים. בין היתר, החטיבה מפרסמת באופן שוטף באתר האינטרנט של בנק ישראל נתונים, סטטיסטיקה, הודעות לעיתונות ועוד.

ג. פרויקטים עיקריים לפיתוח תשתיות המידע

בד בבד עם הניהול השוטף של הנתונים והמידע עוסקת החטיבה גם בפיתוח תשתיותיהם, וזאת כדי לשדרג את האיכות, הנגישות ויכולת התחקור של הנתונים, ולהרחיב את המידע והסקירות האנליטיות הנגשים למשתמשים בבנק ומחוץ לו. במסגרת זו מנהלת החטיבה שלושה פרויקטים מרכזיים ארוכי טווח:

1. **פורטל מידע וסטטיסטיקה ונתונים באתר הבנק** - החטיבה יזמה הקמת שער מרכזי אחד לכל הסטטיסטיקה והמידע על המשק הישראלי המנוהלים בבנק. גרסה ראשונה של הפורטל עלתה כבר באמצע 2010 לשימוש פנימי בבנק בלבד. שיפור הפורטל והעשרתו בתכונות ובתכנים חדשים נמשכים ברציפות כל העת. בקרוב צפוי שדרוג התשתית של הפורטל ושל אתר הבנק, שיתרום לשיפורים בהצגת הנתונים, בתכנים וביכולת החיפוש והאיתור של הסטטיסטיקה והמידע, הן לשימוש פנימי בבנק והן לשימוש הציבור הרחב בארץ ובחו"ל.

2. **מחסן נתונים מרכזי (data warehouse)** - עם הקמתה יזמה החטיבה פרויקט רב-שנתי של הקמת תשתית מרכזית חדשה לניהול המידע הסטטיסטי בבנק. מחסן הנתונים המרכזי יכיל את מרבית הנתונים הכלכליים המנוהלים בבנק ישראל, וישולבו בו כלים משוכללים להזנה, השבחה, ותחקור של הנתונים לטובת המשתמשים בבנק ומחוץ לו. השלב הנוכחי בפרויקט מתמקד בנתונים על ניירות ערך סחירים.

חטיבת משאבי אנוש ומנהל

א. תפקידי החטיבה

1. **משאבי אנוש** - העמדת כוח אדם הנדרש לחטיבות באיכות ובכמויות הראויות. ניהול המשאב האנושי לכל אורך חיי העבודה של העובד משלב הגיוס עד לפרישה. פיתוח המשאב האנושי - הכשרה, הדרכה והשתלמות עובדים, הערכת עובדים, נייודות עובדים, הגברת מוטיבציה ותקשורת פנים. חישוב וביצוע תשלומי שכר וגמלה וניהול הפרט ורווחתו.
2. **רכש ולוגיסטיקה** - ניהול הרכש המרכזי והלוגיסטיקה, מתן שירותים משקיים ומשרדיים, אחזקה ותפעול של בנייני הבנק וציודו.
3. **ביטחון** - אבטחה של מבני הבנק ומשלוחי כספים, אבטחת מהימנות עובדים, אבטחת מידע מסווג.
4. **הנדסת תהליכים** - שיפור וייעול תהליכים ושיטות עבודה בחתך כלל הבנק, הובלה והטמעת תהליכים, יצירת תשתית התקינה בבנק, מעקב ובקרה.
5. **הערכות לשעת חירום** - הערכות הבנק לשעת חירום, כולל ביצוע תרגילי חירום.

ב. תיאור היעדים והמשימות העיקריות הכלולות בתוכנית העבודה לשנת 2012 :

1. גיוס כח אדם ע"פ צרכי הבנק.
2. שימור כח אדם מצטיין.
3. פיתוח ההון האנושי בבנק ע"פ תוכנית שתקבע.
4. שיפור תהליכי עבודה והטמעת מערכת ERP שלב ב' בחטיבה ובבנק.
5. המשך שיפור איכות הניהול, התפעול והבקרה תוך השלמת פיתוח מערכות חדשות.
6. המשך שיפור תהליכי בקרה בניהול משאבי אנוש ומינהל ותשלומים שוטפים.
7. המשך יישום המלצות סקר סיכוני בטחון ביחידת הבטחון.
8. השלמת עדכון וכתובת נהלים חדשים חוצי ארגון בצורה אחידה.
9. התייעלות פעילות הבנק תוך השלמת המבנה הארגוני.
10. המשך התאמת המצבה לתקן.
11. הסדרת קשרי עבודה עם הממונה על השכר באוצר.
12. הערכות לשעת חירום לרבות כתיבת פתרונות לתרחישי חירום.
13. שיפוץ מבנה הבנק ומערכותיו בירושלים, והיערכות לאיחוד הבניינים בתל אביב.
14. הטמעת סקר צרכי הדרכה, תוך התמקדות בתוכניות לפיתוח מנהלים, הדרגות רוחביות והדרכות ספציפיות.

ג. משימות עיקריות שבוצעו במהלך שנת 2011

1. גיוס ושימור כח אדם מצטיין, ופיתוח ההון האנושי בבנק.
2. הטמעת מערכת ERP שלב א' בחטיבה ובבנק.
3. עדכון וכתובת נהלים חדשים חוצי ארגון בצורה אחידה.
4. כתיבת נהלים והוראות עבודה בחטיבת משאבי אנוש ומינהל.

5. התייעלות פעילות הבנק תוך השלמת המבנה הארגוני.
6. שיפור ההערכות לשעת חירום.
7. הסדרת קשרי עבודה עם הממונה על השכר.
8. שיפור המיומנות והידע של העובדים באמצעות השתלמויות ותוכניות הדרכה המותאמות לצרכי העבודה.
9. המשך שיפור איכות הניהול, התפעול ותהליכי הבקרה תוך השלמת פיתוח מערכות חדשות ושדרוג מערכות קיימות.

החטיבה לטכנולוגית המידע

א. תפקידי החטיבה לטכנולוגית המידע בשנת 2011

החטיבה לטכנולוגית המידע מופקדת על גיבושה והפעלתה של אסטרטגיית המחשוב של הבנק, וכן על ההפעלה, האחזקה והפיתוח של מערכות המידע ומערכות התקשורת. מערכות אלה כוללות מחשב מרכזי מתוצרת י.ב.מ. ומאות שרתי יוניקס ואינטל המקושרים ברשתות פנימיות למחשבים אישיים. בנוסף, קיימות מערכות מחשוב חיצוניות, המקושרות לבנקים, לממשלה, לגורמים פיננסיים בארץ ובחו"ל ולרשת האינטרנט.

החטיבה אחראית גם על מערכות טלפוניה, מרכזיות הבנק, מכשירי טלפון סלולארי, קווי התקשורת ומכשירי כף יד.

במסגרת המטלות השוטפות, עוסקת החטיבה בעיקר בתחומים האלה:

- ניהול מערכות מידע לתמיכה בתפקוד הבנק בניהול המדיניות המוניטרית וכבנקאי של הממשלה והבנקים: ניהול הנפקות מכרזי מק"ם, ניהול יתרות מטבע החוץ, החוב הפנימי, החוב החיצוני ועוד. פיתוחי תוכנה ייעודיים עבור כלכלני הבנק בעבודתם עם מערכות המידע בבנק ומחוץ לו לצורך תמיכה בקבלת החלטות.
- ניהול נתוני הדיווח ממערכת הבנקאות והעברת הוראות ודיווחים אליה.
- ניהול נתוני הדיווח של חברות במשק.
- פיתוח כלים לתמיכה במדיניות המוניטארית.
- פיתוח כלים מוניטאריים ממוכנים, להשתלבות בזירות מסחר ממוכנות חיצוניות ופנימיות.
- ניהול מערכות לסליקה כספית בין בנקאית ומול הבורסה לני"ע.
- היערכות להמשכיות עסקית ולמצבי חרום.
- תמיכה במערכות הניהול הפנימיות של הבנק (משאבי אנוש, כספים, רכש ולוגיסטיקה).

ב. בשנת 2011, בנוסף למטלות השוטפות, עסקה החטיבה בנושאים המרכזיים הבאים:

- בניית מאגר מידע מרכזי בתחום הפיננסי, תוך בניית כלי ניהול, דיווח וכלים בטכנולוגית Business Intelligence ו-Data Warehouse.
- עלייה לאוויר שלב א' של תוכנת ERP-SAP למערכות תקציב, תשלומים, מלאי, רכש, משאבי אנוש.
- המשך יישום תוכנית תלת שנתית לנטרול סיכונים אבטחת מידע.
- סיום הטמעת מערכת לניהול חדר המסחר הקדמי, האמצעי והאחורי של החטיבה לפעילות בשווקים, באמצעות חבילת תוכנה של חברת WSS.
- מימוש הנחיות רגולטוריות בנושא אבטחת מידע.
- פיתוח מתודולוגיות ונהלי אבטחת איכות בחטיבת ה-IT (Quality Assurance), לשיפור עבודת החטיבה בנושאי בדיקת מערכות המידע והקפדה על איכותן.
- תכנון שיפוץ חדר המחשב הקיים.
- בחירת חברה זוכה להקמת אתר האינטרנט החדש של בנק ישראל, וקידום הפרוייקט.
- בחירת זוכה במכרז פרויקט מיכון לשכת הנגיד ולשכת המנכ"ל.

- בחינה ומימוש טכנולוגיות וסביבות פיתוח תוכנה חדשות (סביבת הפיתוח של MS, כלי BI ו-ETL חדשים).
- הקמת פורטל פיננסי לחטיבה למידע וסטטיסטיקה.
- פיתוח מערכת לניהול המידע בפקוח על הבנקים.
- הכנות להחלפת ממשק MINT ל-AMH (מול SWIFT).
- ביצוע ניסויי גיבוי חירום ושרידות למערכות הקריטיות.
- יציאה למכרז בנושא הגירת מערכות המידע מהמחשב המרכזי לסביבה הפתוחה.
- מידור רשתות הבנק.
- מעבר מסביבת נובל לסביבת מיקרוסופט.
- יישום טכנולוגיות גיבוי מתקדמות.
- כניסה לתהליך של וירטואליזציה ושרידות של שרתי יוניקס.

ג. תפקידי החטיבה בשנת 2012:

- פיתוח מאגרי מידע נוספים בתחום הפיננסי.
- יישום שלב ב' בהטמעת מוצר ה-ERP-SAP לפורטל, גיוס אלקטרוני, קידום והערכת עובדים (יוני 2012).
- יציאה למכרז בנושא המערכת הבנקאית בחשבות.
- המשך יישום התוכנית התלת שנתית בנושא אבטחת מידע.
- המשך הטמעת טכנולוגיות וסביבות פיתוח חדשות.
- עלייה לאוויר של אתר אינטרנט חדש לבנק ישראל.
- המשך פיתוח מערכת לניהול המידע בפקוח על הבנקים.
- החלפת ממשק ה-MINT ל-AMH (מול SWIFT).
- בחירת זוכה במכרז להגירה מהמחשב המרכזי לסביבה הפתוחה, והתנעת הפרויקט.
- פיתוח מערכת מכרזים מוניטאריים כוללת.
- סיום המעבר מסביבת נובל לסביבת מיקרוסופט.
- שדרוג המחשבים האישיים למערכת הפעלה Windows 7 ו-Office 2010.
- התנעת פרויקט החלפת תשתיות מערכת זה"ב.
- מעבר לעבודה בסביבת Terminal Server.
- תחילת פרויקט הרחבת חוות השרתים.
- שדרוג מארזי האחסון.
- שדרוג תשתית התקשורת האקטיבית, והתנעת תהליך לשדרוג תשתית התקשורת האקטיבית והפסיבית.

מחלקת המטבע

א. אספקת מזומנים לציבור

מחזור המטבע הסתכם בסוף שנת 2011 ב-49 מיליארדי ש"ח, לעומת 45 מיליארדים בסוף 2010. במהלך השנה גדל מספר השטרות במחזור בכ- 4% והגיע ל- 373 מיליון שטרות.

שטרות

ערך מחזור השטרות הסתכם השנה ב-47.4 מיליארדי ש"ח, לעומת 43.4 מיליארדים בשנה הקודמת, גידול של כ-9%. מספר השטרות במחזור עלה מ-357 מיליוני שטרות בשנה הקודמת ל-373 מיליונים השנה, גידול של 4%. הפער בשיעור הגידול בין ערך מחזור השטרות למספר השטרות במחזור מוסבר בשנים האחרונות בגידול משמעותי (כ-18% בשנת 2011) של מספר השטרות בני 200 ש"ח במחזור, וזאת כתוצאה משילובם המסיבי במכשירי המשיכה האוטומטיים.

ב. מטבעות זיכרון

במהלך שנת 2011 הונפקו חמישה מטבעות זיכרון, ובכללם מטבע חדש בסדרת מטבעות "בוליון - ירושלים של זהב":

1. מטבע זיכרון בסדרת אד הוק, התשע"א 2011 - "המשלחת האולימפית הישראלית, התשע"ב".
2. מטבע זיכרון בסדרת יום העצמאות, התשע"א 2011 - "יום המלח".
3. מטבע בסדרת "בוליון: ירושלים של זהב", התשע"א 2011 - "הכותל המערבי".
4. מטבע זיכרון בסדרת תמונות מהתנ"ך, התשע"ב 2011 - "ויעל אליהו בסערה השמים".
5. מטבע זיכרון בסדרת "חתני פרס נובל", התשע"ב 2011 - "יצחק רבין".

ג. המידע באתר האינטרנט

בקישור **אודות בנק ישראל** - מפורטת פעילותה של מחלקת המטבע; בקישור **שטרות ומטבעות** - מידע על סדרות המטבע השונות, מסדרת בנק אנגלו-פלשתינה ועד סדרה ב' של הש"ח; כן ניתן להגיע בקישור זה להודעות שפורסמו ע"י מחלקת המטבע, ביניהן בנושא הנפקת שטרות חדשים וביטול שטרות ישנים, ותיאור השטרות החדשים, סימני הביטחון בהם וכיצד ניתן לזהות שטרות מזויפים.

ד. מתן שירותים לממשלה ולציבור

מחלקת המטבע נותנת שירותים לממשלה (פיקדונות למשמרת ופדיון המחאות במט"ח וש"ח) ולציבור (שירותי פריטה, החלפת מטבע פגום ופדיון מלוות המדינה).

ה. רפורמה בתפעול מערך המזומנים בישראל

בשנת 2011 הושלם יישומה של המדיניות החדשה לתפעול המזומנים שהנהיגה מחלקת המטבע החל בשנת 2009: זו הוחלה גם על תפעול המעות, ובכך הושגה התייעלות במשק בתחום זה. כן החלו מרכזי המזומנים

להיערך לאריזה של המעות בגלילים – בדומה לאריזת בנק ישראל, וכפי שהן מתקבלות מהמיטבעות. כיום מרכזי המזומנים מפקידים את המעות בבנק ישראל במכלי פלסטיק, ובינם לבין עצמם מעבירים את המעות באריזת ניילון כבדות. מעבר האריזה לשיטת האריזה בגלילים ישליט אחדות באריזת המעות על כל שלביה, דבר המקנה יתרונות בטיחותיים, אחסוניים ולוגיסטיים.

ו. סדרת שטרות חדשה

בימים אלה נמצאת מחלקת המטבע בעיצומה של הכנת סדרת שטרות חדשה. הדמויות שיופיעו על גבי השטרות בסדרה החדשה נקבעו בתחילת שנת 2011 ואושרו על ידי הממשלה: המשוררת רחל על השטר של 20 ש"ח, המשורר שאול טשרניחובסקי על השטר של 50 ש"ח, המשוררת לאה גולדברג על השטר של 100 ש"ח, והמשורר נתן אלתרמן על השטר של 200 ש"ח. בדצמבר 2011 הכריז בנק ישראל על העיצוב הזוכה, שנבחר בתחרות פומבית, מתוך כ-100 הצעות שהוגשו. עיצובי העריכים השונים יעובדו בחודשים הקרובים לשם התאמתם לשטרות עצמם, הכוללים סימני ביטחון חדשים שמחלקת המטבע החליטה לשלב בהם. בנק ישראל מתכוון להנפיק את שני העריכים הראשונים של הסדרה החדשה (50 ש"ח ו-200 ש"ח) במחצית הראשונה של שנת 2013, ואת השניים האחרים (20 ש"ח ו-100 ש"ח) בתחילת שנת 2014. לקראת הנפקתה של הסדרה החדשה רכשה מחלקת המטבע ציוד וטכנולוגיות חדשות, שישולבו במערך הספירה והמיון המשודרג שברשותה, לצורך התאמתו לסימני הביטחון של הסדרה החדשה. במקביל פועלת מחלקת המטבע להסדרת היערכות משקית להחלפת סדרת השטרות באמצעות נציגי הבנקים, נציגי החברות המפעילות את מכונות הממכר, מכונות הספירה והמיון וגורמים רלוונטיים נוספים.

מחלקת חשבות, מערכות תשלומים וסליקה

מחלקת חשבות מערכות תשלומים וסליקה אחראית על מתן שירותי בנקאות לממשלה ולגופים נוספים כפי שקבע הנגיד (להלן: לקוחות הבנק) בשקלים ובמטבע חוץ, ניהול הספר הראשי של הבנק והפקת דיווחים לרבות הדוח הכספי השנתי של הבנק, ביצוע התשלומים המנהליים של הבנק וטיפול בהיבטי המס בבנק, ועל תפעולן התקין של המסלקות הבין-בנקאיות, קביעת מדיניות בתחום ופיקוח על מערכות התשלומים.

תפקידי המחלקה נובעים מכוח חוק בנק ישראל, התש"ע 2010, אשר קובע כי הבנק ישמש כבנקאי של הממשלה ויסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק במטרה להבטיח את יעילותן וציבותן. כמו כן פועל בנק ישראל מכוח חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008 (להלן: "חוק מערכות התשלומים"), הקובע את סמכות בנק ישראל לפקח על מערכות התשלומים הפועלות בישראל.

א. אגף החשבות ויחידת בקרה ודיווח:

להלן פירוט התפקידים העיקריים של אגף החשבות ויחידת בקרה ודיווח:

מתן שירותי בנקאות ללקוחות הבנק במטבע ישראלי ובמטבע חוץ

ניהול הספר הראשי של הבנק

מערך הדיווחים כולל הפקת הדוחות הכספיים של הבנק המבוקרים על ידי רואי חשבון חיצוניים, מידע סטטיסטי וכלכלי המופץ לחטיבות הבנק ולגורמי חוץ. הנתונים מנוהלים במאגר של סדרות המכילות נתונים היסטוריים, החל משנת 1995. סדרות נבחרות מוצגות באתר בנק ישראל באינטרנט.

1. ריכוז וקביעת העקרונות החשבונאיים של הפעילות הפיננסית והכספית של הבנק, לרבות ליווי ופיקוח בהטמעת מערכות חדשות וניהול מודולים חשבונאיים במערכות פיננסיות בבנק.

2. ביצוע התשלומים המנהליים של הבנק.

3. ריכוז וטיפול בהיבטי המיסוי של הבנק.

4. פעילות של פדיון מלוות חובה ובונדס -

הפעילות כוללת ניהול מילואות הפנים של המדינה - מילואות מרצון (סחירים ובלתי סחירים) ומילואות חובה, למעט מילואות שהונפקו לפי חוק מילואות המדינה התשל"ט - 1979, שהטיפול בהם הועבר ב-15.6.06 לאחריות משרד האוצר, ופדיון מילואות החוץ (בונדס) בארץ.

להלן תיאור היעדים והמשימות העיקריות של החשבות לשנת 2011:

ריכוז של מערך התשלומים של הבנק שבחשבות. במסגרת זו במהלך 2010 הועברה לחשבות, לאחר סגירת מחלקת מלוות המדינה, פעילות של פדיון מלוות חובה ובונדס.

1. שדרוג של מערכת התשלומים של הבנק שבחשבות למערכת ERP. במסגרת זו הוטמעה פעילות התשלומים המנהליים של הבנק במערכת ERP ביולי 2011.
2. הטמעת הפעילות הכספית שמול מוסדות כספיים בינ"ל במערכת ה-ERP.
3. שיפור השירות הבנקאי ללקוחות בנק ישראל.
4. הגברת שיתוף פעולה עם בנקים מרכזיים בעולם בקביעת סטנדרטים חשבונאיים של בנקים מרכזיים המיושמים בהנהלת החשבונות הראשית של הבנק ובדוחות הכספיים.
5. שדרוג מערכות תפעוליות שבחשבות.
6. המשך היערכות להמשכיות העסקית בפעילות האגף.
7. בדיקה והטמעה של חוק איסור מימון טרור והלבנת הון.
8. שידרוג מערך הדיווח והדוחות הכספיים

ב. אגף מערכות תשלומים וסליקה

- מערכות התשלומים והסליקה הן חלק חיוני של התשתית הכלכלית והפיננסית במשקים מודרניים, ותפקודן היעיל תורם להתפתחותה וליציבותה.
- בנק ישראל פועל לקידום הבטיחות, האמינות והיעילות של מערכות התשלומים והסליקה ונוקט אמצעים להפחתת הסיכונים הכרוכים בסליקה.
- להלן פרוט התפקידים העיקריים של אגף מערכות תשלומים וסליקה:
1. קביעת מדיניות בתחום מערכות תשלומים וסליקה בארץ - תפקיד זה כולל, בין היתר, עדכון ואכיפה של הכללים, על פיהם פועלים המשתתפים השונים (בנקים, מסלקות הבורסה, מס"ב, מסלקת הנייר) במערכת זה"ב;
 2. פיקוח על מערכות התשלומים והסליקה - תפקיד זה כולל פיקוח על מערכות התשלומים אשר הוכרזו כמבוקרות (בהתאם למוגדר בחוק מערכות תשלומים התשס"ח, 2008). תפקיד הפיקוח כולל בחינת עמידתן של מערכות התשלומים בעשרת עקרונות הליבה שקבע ה-BIS למערכות תשלומים קריטיות, ובין היתר בחינת הבסיס המשפטי של המערכת, הסיכון התפעולי, סיכון הנזילות, סיכון אשראי ועוד.
 3. תפעול מסלקות וטיפול בממשקי תקשורת - באחריות התחום תפעול שוטף של מערכת זה"ב והמערכות הנלוות, וכן תפעול של מסלקת הצ'קים.

להלן תיאור היעדים והמשימות העיקריות של אגף מערכות תשלומים וסליקה לשנת 2011:

1. הבטחת היציבות, היעילות והבטיחות של מערכות התשלומים והסליקה: במסגרת יעד זה מבוצע פיקוח שוטף על מערכת ה-CLS ועל מסלקות הבורסה (בשיתוף עם רשות ני"ע). במקביל, נמשך פרויקט הקמתו של הפיקוח על מערכות התשלומים אשר מלווה על ידי יועצי הבנק העולמי.
2. קידום שיפורים ושינויים במערך התשלומים והסליקה בישראל והתאמה לסטנדרטים בין-לאומיים. בין היתר, בנק ישראל פועל לעידוד השימוש באמצעי תשלום אלקטרוניים. במאי 2011 פרסם בנק ישראל את הספר האדום לשנת 2010, המפרט את הפעילות במערכות התשלומים והסליקה בהתאם לתקן שנקבע על ידי ה-BIS (Bank for International Settlements).

3. הבטחת תפעולן היעיל של מערכות התשלומים המנוהלות והמופעלות ע"י בנק ישראל.
4. שיפור ניהול אמצעי התקשורת.
5. הבטחת ההמשכיות עסקית של כלל מערכות התשלומים.

האגף להפצת מידע וקשרים בין לאומיים

א. אתר האינטרנט

אתר בנק ישראל בכתובת: <http://www.bankisrael.org.il> מיועד הן לאנשי מקצוע, והן לציבור הרחב. האתר מכיל מגוון רב של נושאים הקשורים בפעילות השוטפת של בנק ישראל. האתר פעיל מאז 1997 ובשנת 2010 החל בנק ישראל בפרויקט של בנייה מחדש של האתר, הכולל אפיון מחודש, עיצוב גרפי, ממשק משתמש, מערכת לניהול תוכן ותשתית טכנולוגית.

הפרסומים של בנק ישראל מוצגים באתר במקביל לפרסומם בדפוס. פרסומים אלה כוללים דוחות תקופתיים כגון ההתפתחויות הכלכליות בחודשים האחרונים (אחת לארבעה חודשים), דוחות אינפלציה (רבעוני) ודוחות שנתיים על תחומים שונים בכלכלת ישראל, ובראשם הדוח השנתי של בנק ישראל המתפרסם החל משנת 2006 במתכונת חדשה הכוללת סקירה על המערכת הפיננסית. בנוסף מוצגים באתר הרצאות ומאמרים של נגיד הבנק, מנהלים וכלכלנים, עבודות מחקר, מאמרים וניירות עמדה בתחומים שונים בכלכלת ישראל, וכן קטלוג הפרסומים המודפסים של בנק ישראל.

באתר קיים ארכיון היסטורי של פרסומי השנים האחרונות. הפרסומים הם בפורמט אוניברסלי המאפשר צפייה והדפסה בכל מקום, ובסוגים שונים של מחשבים. במהלך שנת 2011 יתקיים פרויקט של סריקה והעלאה לאתר האינטרנט של דוחות בנק ישראל וסקרי בנק ישראל שפורסמו לפני הקמת האתר.

בסעיף ה"מידע" מצוי מידע כלכלי אינטראקטיבי כגון האפשרות לאתר חשבונות ולקוחות מוגבלים, מידע אודות הבנקים וסניפיהם, מידע אחר.

לצד פעילותו בשמירה ופיקוח על יציבותם של התאגידים הבנקאיים פועל הפיקוח על הבנקים להגנה על לקוחות התאגידים הבנקאיים ולשמירת זכויותיהם במסגרת עסקיהם עמם. עיקר פעילותו של הפיקוח על הבנקים להגנה על צרכן השירותים הבנקאיים מתבצעת באמצעות אגף מיוחד בחטיבת הפיקוח על הבנקים, "אגף בנק-לקוח", ובשנת 2007 הושק באתר האינטרנט מרכז לצרכנות בנקאית, ובו מידע והדרכה ללקוחות הבנקים אודות: חשבונות עו"ש, עמלות הבנקים, צ'קים, כרטיסי חיוב, פיקדונות ותוכניות חסכון, מטבע חוץ, משכנתאות וחוזים אחידים. המידע לציבור בתחום זה מתעדכן באופן שוטף.

סעיף ה"חקיקה" מכיל קובצי חקיקה שונים ובהם חוק בנק ישראל, חקיקה בנקאית, צווים, והוראות שונות של המפקח על הבנקים. בשנת 2010 נוסף לסעיף זה חוק בנק ישראל החדש, חוק שהתקבל במארכ 2010 וכן נוספו לסעיף החקיקה דפי המסלקה – כללים, נספחים וחוזרים שוטפים.

במסגרת **הגברת השקיפות** של פעילות בנק ישראל בתחום המוניטרי הוחל בשנת 2007 בפרסום הפרוטוקולים החודשיים של הדיונים לקבלת החלטת הריבית באתר בנק ישראל. במהלך 2011 יוחל בפרסום ההחלטות והפרוטוקולים של הועדה המוניטרית והמועצה המנהלית.

לרשות הציבור עומדים באתר **שערי החליפין היומיים היציגים**, המתעדכנים מיידית לאחר קביעת השערים היציגים על ידי בנק ישראל. כן קיים באתר מנגנון לחיפוש שערי חליפין יומיים היסטוריים למטבעות שונים, החל משנת 1977. בנוסף קיימת באתר האפשרות לקבלת סדרות של

שערי חליפין יציגים לפי בחירה של תקופה ומטבע, בצורות שונות: על המסך, בהצגה גרפית או בקובץ להמשך עבודה וחישובים המחשב המשתמש.

ההודעות לעיתונות של בנק ישראל מתפרסמות באתר הבנק בו זמנית עם פרסומן לציבור. ההודעות הן מקור למידע רב אודות פעילות בנק ישראל, כולל החלטות הריבית החודשיות, פעילות מערכת הבנקאות, ונושאים כלכליים אחרים שעל סדר היום. בסעיף "**אודות בנק ישראל**" מופיעים ההיסטוריה ותפקידי בנק ישראל, פרטים על נגיד הבנק, המשנים, ונגידים קודמים, מידע על בעלי התפקידים מרכזיים בבנק ישראל, לרבות כתובות דואר אלקטרוני **ישירות** של לשכות הנגיד ומנהלים בבנק, הסברים אודות המבנה הארגוני של הבנק, והמפה של המבנה הארגוני. הסעיף "**צור קשר**" כולל כתובות דואר, דואר אלקטרוני, ומענה טלפוני לפניות הציבור בתחומים שונים.

כידוע, בנק ישראל הוא המנפיק הבלעדי של מטבע ישראלי. באתר מצוי קטלוג של **השטרות והמטבעות של ישראל**, החל מסדרות בנק אגלו פלשתינה ועד לסדרות השקל החדש. קטלוג זה זכה לעיצוב מחודש וידידותי המאפשר צפייה מהירה ונוחה בסדרות ובפרטים על שטרות ומטבעות שונים. הקטלוג מופיע באתר גם באנגלית. סעיף מיוחד באתר מוקדש **למשורות פנויות** בבנק ישראל. אם ישנן כאלה, ניתן למלא טופס אלקטרוני, ובכך לקצר את תהליך ההרשמה. הדפים למשורות פנויות הם בעברית ובערבית כאחד, לנוחיות דוברי שתי השפות. לנוחיותם של גורמים מקצועיים ואחרים, בארץ ובחו"ל שאינם דוברי עברית, ניתן לגלוש באתר בשפה **האנגלית**. בחלק זה של האתר מופיע תרגום של חלקים גדולים של הנושאים בעברית, והוא הולך ונעשה מקיף יותר, תוך שיפורים בעדכניותו. הושם דגש על תרגום מיידי של נאומים והרצאות של נגיד הבנק, הודעות לעיתונות, וכן על הרחבה של תחום המחקרים ומאמרים פרי עטם של כלכלני הבנק.

ב. מרכז המבקרים: מרכז המבקרים המחודש נפתח לביקורים ביום העצמאות תשס"ט (29.4.2009). המרכז נועד למלא שני תפקידים עיקריים:

- (א) להציג בפני הציבור את תפקידיו העיקריים של הבנק המרכזי ואת תרומתו לכלכלת המדינה;
 - (ב) להציג בפני הציבור את תולדות המטבע בארץ ואת השתקפות מורשת העם והמדינה בעיצוב השטרות והמעות.
- הביקור במרכז מורכב משלושה חלקים:

- תערוכה נומיסמטית בה מוצגים מטבעות מדינת ישראל ומטבעות יהודיים עתיקים שמהם נשאבו המוטיבים המעטרים את מטבעות המדינה. בנוסף, קיימות שלוש ויטרינות כדלקמן:
 - (1) "שטר נולד" - שלבי הייצור של השטרות; (2) "מטבע נולד" - שלבי הייצור של המעות; (3) "סימני ביטחון" - המחשת סימני הביטחון שנועדו להגן על השטרות מזיופים. לאחרונה נוספה תערוכה מתחלפת הכוללת שלוש ויטרינות שנושאן הוא "מטבעות ירושלים" – מטבעות שהוטבעו בירושלים ושנושאן הוא ירושלים.
 - צפייה בשני סרטים. סרט אחד מתאר את התפתחות המטבע כאמצעי תשלום שאין לו ערך בפני עצמו; הסרט השני מסביר את חוליי האינפלציה ואת תפקידו המרכזי של הבנק בשמירה על יציבות מחירים והאמצעים לכך.
 - הכרת תפקידיו של הבנק בעזרת משחקים הממחישים חלק מתפקידי הבנק, וכולם יחד יוצרים תהליך אינפלציוני המחייב התערבות של הנגיד על ידי העלאת שיעור הריבית המוניטרית.
- כמו כן, ניתנות במרכז המבקרים הרצאות בנושאים הקשורים בכלכלה ובתולדות מערכת המטבע בתיאום מראש.

הסיורים במרכז מודרכים, אורכם כשעה וחצי, אינם כרוכים בתשלום ומתאימים למבקרים מגיל שמונה ומעלה. יחידים יכולים לסייר במרכז בעזרת אוזניות. ההדרכה היא בעברית או באנגלית; ניתן לקבל הדרכה (באמצעות מדריך או אוזניות) גם בערבית, צרפתית, ספרדית ורוסית. המדריכים במרכז המבקרים הם מקרב עובדי בנק ישראל וגמלאיו.

ג. **ספרייה**: באוסף הספרייה, המיועד בעיקר לעובדי בנק ישראל, כ-30,000 פריטים, הכוללים: ספרות מקצועית, כתבי עת מודפסים ואלקטרוניים ומאגרי מידע. הנושאים המרכזיים בהם מתמקדת הספרייה הם כלכלה, כספים ובנקאות.

החומר המודפס עומד על המדפים לרשות המשתמשים. כתבי העת האלקטרוניים נגישים לעובדים דרך המחשב האישי שבחדרם. ניתן לחפש בקטלוג הספרייה דרך האינטראנט.

לגישה וקישור לכתבי העת האלקטרוניים עומד לרשות העובדים פורטל TDNET. למעלה ממחצית מכתבי העת נרכשים במדיה דיגיטלית וזאת לאור ההחלטה שהתקבלה לעבור ככל שניתן למדיה זאת.

מאגרי המידע שעומדים לרשות העובדים: מאגר חיפה, ECONLIT, JSTOR,

SCIENCEDIRECT, CENTRALBANKNET,

ב-1982 הוקמה לרווחת העובדים ספרייה לספרות יפה. הספרייה כוללת כיום כ-9,000 ספרים

ד. **קשרים בינלאומיים**: בנק ישראל מייצג את המדינה במוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים בהם חברה ישראל: בקרן המטבע הבין-לאומית; בקבוצת הבנק העולמי; בבנק הבין-אמריקאי לפיתוח ובבנק האירופי לשיקום ולפיתוח. כן הצטרף בנק ישראל כחבר בבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים. הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (Organization for Economic Cooperation and Development) OECD קיבל את מדינת ישראל במאי 2010 כחברה מלאה בארגון. בנק ישראל מקיים מגעים שוטפים עם OECD, פעיל בוועדות שונות של הארגון, והיה שותף מרכזי לתהליך ההצטרפות של ישראל אליו.

היחידה לקשרים הבין-לאומיים בבנק ישראל מקיימת קשר שוטף עם המוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים בתחומים מגוונים: השתתפות בדיונים והחלפת דעות, הצבעות, אירוח משלחות מקצועיות, שיתוף מומחים ישראלים במשלחות מקצועיות למדינות שונות, אספקת נתונים לפרסומים השונים של המוסדות האלה, קבלת מידע מהם והפצתו אצל גורמים מעוניינים בארץ וכד'. מעורבותה הפעילה של מדינת ישראל במוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים, באמצעות בנק ישראל, תורמת להידוק הקשרים עם קובעי המדיניות הכלכלית במדינות שונות ובין המשק הישראלי למשקים אחרים. במסגרת חברותה של ישראל בקרן המטבע הבין-לאומית, סוקרת הקרן אחת לשנה את כלכלת ישראל. הדוח השנתי הנכתב ע"י משלחת של כלכלני הקרן נדון במועצת המנהלים שלה. חברותה של ישראל בבנקים הבין-לאומיים לפיתוח מקנה לחברות ישראליות זכות להשתתף במכרזים לפרויקטים במימון מוסדות אלו. בנק ישראל מרכז את המידע על הפרויקטים הממומנים בידי הבנקים לפיתוח ומקיים קשר שוטף עם החברות הישראליות המעוניינות לגשת למכרזים אלו. אחד התחומים שבהם יש פוטנציאל רב להשתלבות ישראלית בפרויקטים בין-לאומיים הוא יצוא ידע וטכנולוגיות. לבנק ישראל קרנות פעילות למימון עבודתם של יועצים ישראלים באמצעות הבנק האירופי לשיקום ולפיתוח (EBRD), והתאגיד הבין-לאומי למימון (IFC) מקבוצת הבנק העולמי. בשנת 1997 הצטרפה מדינת ישראל למועדון המדינות התורמות של IDA (International Development Association) - זרוע של הבנק העולמי המעניקה אשראי בתנאים נוחים לכ-80 המדינות המתפתחות המוגדרות כעניות ביותר.

בכל אחד מהמוסדות הפיננסיים הבינ"ל יש נציג, שמונה ע"י בנק ישראל, המייצג את מדינת ישראל בארגון. כל אחד מהמוסדות מקיים שני כנסים בשנה : מפגש של קבוצת המדינות בה אנו מיוצגים, המתקיים באחת ממדינות הקבוצה, וועידה שנתית. במרץ 2009 אירח בנק ישראל מפגש של קבוצת המדינות בה אנו מיוצגים ב-EBRD, ביוני 2010 אירח בנק ישראל את המפגש השנתי של קבוצת המדינות בה אנו מיוצגים בבנק בעולמי ובקרן המטבע ובינואר 2011 אירח בנק ישראל את המפגש השנתי של קבוצת המדינות הלא אזוריות בבנק הבין אמריקאי לפיתוח.

ריכוז נתונים על פניות הציבור לבנק ישראל – 2011 - 2010

2010	2011	
912	790	מספר הפניות למידע
900	784	מספר הפניות שנענו במלואן
6	3	מספר הפניות שנדחו
6	3	מספר הפניות שנענו חלקית
99.8%	99.7%	שיעור הפניות שנענו תוך 30 יום
98.5%	99.6%	מזה: - בחיוב
0.7%	0.0%	- באופן חלקי
0.7%	0.4%	- בשלילה
0.2%	0.3%	שיעור הפניות שנענו תוך 60 יום
0.2%	0.3%	מזה: - בחיוב
0	0	- באופן חלקי
0	0.0%	- בשלילה
0	0	שיעור הפניות שנענו מעבר ל-60 יום

נגוד לעבר סיווג הפניות למידע ע"פ "חוק חופש המידע" (סעיפים 1 ו 7 בחוק) הנכללות בריכוז זה יעשה רק בקשר לפניות יזומות (ובכתב) ולא בעניין פניות לקבלת מידע כלשהו.

מיון התשובות שנענו בשלילה, או באופן חלקי, לפי העילות המפורטות בחוק, בשנת 2011:

מספר הפניות שנענו בשלילה	העילה
3	מטעמי סודיות - לפי חוק
0	מידע לא זמין
2	לא רלוונטי לבנק
0	מידע זמין חלקית
0	נתונים לא באחריות המחלקה
0	שונות
3	סה"כ

פר עתירות שהוגשו על החלטות הממונה - 0

ביצוע תקציב הבנק¹ לשנים 2010 ו-2011

<u>במיליוני ש"ח ובמחירים שוטפים</u>		
2011	2010	סעיף ההוצאה
566.1	511.3	א. הוצאות
296.0	266.0	א.1. עלות העבודה
214.5	190.2	א.2. עלות הגמלאים
55.6	55.1	א.3. הוצאות אחזקה ושוטפות
28.3	29.9	הוצאות אחזקה
27.3	25.2	הוצאות שוטפות
-0.5	-4.2	ב. הכנסות
46.4	44.4	ג. השקעות
34.9	25.9	השקעות מחשוב
11.5	18.5	ציוד, מכונות ושיפוצים
34.2	55.8	ד. הדפסת כסף

¹ לפי חוק בנק ישראל התש"ע-2010, סעיף 20.(א)(3)

מאגרי המידע בבנק הנוגעים לחוק הגנת הפרטיות

שם מאגר	חטיבה/מחלקה	מנהל מאגר	מס' מאגר
מערכת דיווחים ישירים	מידע וסטטיסטיקה	קדוש אלי	53228
מכשירים פיננסיים נגזרים	מידע וסטטיסטיקה	קדוש אלי	72601
פעילות במט"ח - מערכת חלפנים	מידע וסטטיסטיקה	ברוכים משה	136401
חשיפת אשראי	פיקוח על הבנקים	קוריאט תניא	196924
אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים	פיקוח על הבנקים	קוריאט תניא	197270
דו"ח על נכסים בח'ל - יחידים	מידע וסטטיסטיקה	קדוש אלי	424390
לווים בעלי אשראי במט"ח	פיקוח על הבנקים	ריבלין אופירה	621760
התחייבות לפנסיה	חשבות ומערכות תשלומים	שריקי רונן	700006516
רשימת תיקי כופר	מידע וסטטיסטיקה	דורון עטליה	880003648
מערכת פרטנית - פעילות במט"ח	מידע וסטטיסטיקה	קדוש אלי	880006296
משכורת	משאבי אנוש ומינהל	פרוור יוסף	990026933
משאבי אנוש	משאבי אנוש ומינהל	ענת אלחנתי	990026949
משק וגזברות	פיקוח על הבנקים	נגר הלוי דרור	990026956
הלוואות עובדים	משאבי אנוש ומינהל	ענת אלחנתי	990026963
מאגר איגרות-מלוות חובה	משאבי אנוש ומינהל	דרשן חיים	990027304
מצבת החובות	מידע וסטטיסטיקה	וינגרטן אשר	990033061
בעלים רשומים שוק ההון	משאבי אנוש ומינהל	דרשן חיים	990036374
דולים ונתוני אשראי לווה בודד	פיקוח על הבנקים	קוריאט תניא	990036450
מושל"כ	פיקוח על הבנקים	שני חנה	990036467
ביטוח רכב לעובדי הבנק	משאבי אנוש ומינהל	חביליו יוסי	990080929
שורש וטופז	משאבי אנוש ומינהל	פרוור יוסף	990080936
מאגרי קופות גמל של עובדי הבנק	משאבי אנוש ומינהל	פרוור יוסף	990080959
אנשים קשורים במערכת הבנקאות	פיקוח על הבנקים	הראל דגנית	990084933
יתרת ניירות ערך סחירים	מידע וסטטיסטיקה	אוחנה מיכל	991000048
קיפ"ל - פניות הציבור	פיקוח על הבנקים	פרץ עודדה	700006509

פרסומי בנק ישראל

תר האינטרנט של בנק ישראל מופיעים כל הפרסומים המודפסים, וכן פרסומים נוספים שאינם יוצאים
ר בדפוס.

רשימת הפרסומים באתר הוא בכתובת : <http://www.bankisrael.org.il/publheb/publheb.htm>

ירות, עלוני מידע לציבור וספרים שהבנק פרסם בשנת 2011:

- ◇ ההתפתחויות הכלכליות בחודשים האחרונים* (אחת לארבעה חודשים, דו לשוני).
- ◇ סקר החברות והעסקים* (רבעוני).
- ◇ דוח האינפלציה* (רבעוני).
- ◇ דוח בנק ישראל לשנת 2010*.
- ◇ דין וחשבון כספי לשנת 2010*.
- ◇ מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית 2010*.
- ◇ סקירה שנתית 2010, מחלקת המטבע.
- ◇ סדרות מאמרים לדיון של חטיבת המחקר.
- ◇ סדרת מחקרים – סקר בנק ישראל, 83.
- ◇ סדרת מחקרים (IER) Israel Economic Review, Vol 7 No.2, Vol 8 No.1
- ◇ בנק ישראל בגובה העיניים: יעדים, תפקידים, סמכויות.

יע מתעדכן – דפי חילוף

- ◆ שערים יציגים (ריכוז שבועי, דו-לשוני).
- ◆ תקנות המסלקה.
- ◆ הוראות ניהול בנקאי תקין.
- ◆ הוראות הדיווח לציבור.
- ◆ הוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים.

תפרסמים גם באנגלית